

Genomlysning

Barn- och ungdomsnämnden

Dokumentinfo: Del av ekonomisk handlingsplan
Projektamn: Genomlysning
Projektnummer: -
Diarienummer: 2024.165.BUN

Beställare: Kommunstyrelsen
Projektledare: Administrativ chef
Datum: 2024-06-11

1. Inledning

Kommunstyrelsen beslutade den 11 december 2023 att anta en kommunkoncernövergripande ekonomisk handlingsplan. En av delarna i denna handlingsplan är att genomföra årliga genomlysningar av kommunens förvaltningar och dess verksamheter.

Alingsås kommuns resursfördelningsmodell har som bas att kommunbidragen räknas upp med 50 procent av prisindex för kommunal verksamhet. Detta innebär en årlig effektivisering om motsvarande 50 procent av prisindexet. Målsättningen framöver är att så långt som möjligt kompensera verksamheterna fullt ut med hela prisindexet. Då prisindex inte alltid matchar verksamheternas faktiska kostnadsökningar och inte alla verksamheter kompenseras för volym- och befolkningsökningar så finns det anledning för verksamheterna att själva hitta effektiviseringsmöjligheter. För att kunna hantera detta på ett ändamålsenligt sätt krävs ett ständigt förändringsarbete för att bli lite mer effektiva för varje år som går.

Syftet med genomlysningarna är att kommunen som helhet ska arbeta med effektiviseringsåtgärder för att frigöra medel till kärnverksamheten. Arbetet innefattar också att utreda möjligheter till effektivisering genom exempelvis digitalisering och automatisering.

Förvaltningarna ser i detta arbete över sina gränsdragningar gentemot varandra för att säkerställa att inget dubbelarbete genomförs och att kommunen är organiserade på det mest funktionella sättet. Om så inte bedöms vara fallet ska förslag på ny tjänstemannaorganisation läggas fram. Det ska även genomföras ett arbete för att samordna resurser och roller på ett mer effektivt sätt i både kommunkoncernen som helhet men även inom kommunen och mellan de olika förvaltningarna. Kommunledningskontoret ser också med fördel på att fortsätta utreda samverkansmöjligheter med andra kommuner.

1.1. Tidigare och pågående ärenden för genomlysning av verksamhetens kvalitet och kostnader

Barn- och ungdomsnämnden genomför kontinuerligt analyser av verksamheten för att säkerställa ett effektivt nyttjande av resurser som bidrar till hög kvalitet. Med anledning av granskning från kommunens revisorer har förutsättningar för likvärdig skola kartlagts (2022-12-13 §127). Rapporten utgår från flera aspekter såsom skolorganisation, tillgång till elevhälsa, ändamålsenliga lokaler liksom förutsättningar för kompetensförsörjning.

I en nyligen genomförd granskning har kommunens revisorer granskat förutsättningarna för lärare och rektorer att genomföra sina respektive uppdrag enligt skollag (2024-04-23 §28). Revisionens samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att Barn- och ungdomsnämnden genom sin styrning delvis säkerställer att rektorer och lärare ges förutsättningar att utföra sina respektive uppdrag i enlighet med gällande styrdokument. Revisionen menar att kommunen har en skolstruktur med många små skolenheter, som försvårar en likvärdig

utbildning. Rektorer och lärare får delvis förutsättningar att genomföra uppdraget i enlighet med nationella styrdokument. Utmaningarna består främst i att med befintliga resurser organisera och bedriva en undervisning efter eleverns olika förutsättningar och behov i lokaler som i flera fall inte bedöms vara ändamålsenliga. Rektorerna leder det pedagogiska arbetet vid sina respektive skolenheter. Begränsade resurser medför dock att åtgärder som de bedömer behöver vidtas för högre måluppfyllelse inte kan vidtas.

Barn- och ungdomsnämnden behandlar kontinuerligt ärenden som belyser verksamhetens behov, kvalitet och effektivitet. Årligen fastställs en lokalförsörjningsplan som visar hur verksamheten bedrivs idag och hur det uppskattade behovet av förskol- och skollokaler ser ut för en kommande femårsperiod. Lokalförsörjningsplanen utgör underlag för de beslut om utveckling och förändring som tas inom lokalförsörjning i både Barn- och ungdomsnämndens och i kommunens budget. Barn- och ungdomsnämnden följer hur resurser nyttjas för att nå god omsorg och utbildning vad gäller såväl personalens kompetens som olika nyckeltal för personaltäthet.

Barn- och ungdomsnämnden genomför årligen analyser av nationella och regionala nyckeltal ur ett kvalitetsperspektiv (2024-03-26 §21). I ärende Kostnadsjämförelser (2024-03-26 §21) analyseras av nämndens kostnader i jämförelse med andra kommuner. I Barn- och ungdomsnämndens ärende för kostnadsjämförelser redovisas kostnader inom kommunal förskola, fritidshem, förskoleklass, grundskola och anpassad grundskola i Alingsås kommun. Nyckeltalen för Alingsås kommun jämförs sedan med riket, Göteborgsregionens (GR) medlemskommuner och Koladas jämförelsegrupp "Liknande kommuner". Genom jämförelse med kommuner med liknande förutsättningar kan en kommun få en uppfattning om var eventuella effektiviseringar kan genomföras.

2. Jämförelse av nyckeltal

2.1. Nyckeltal för effektivitet, resurs och kvalitet

För att möjliggöra analys och jämförelser av relativ effektivitet har RKA, Rådet för främjande av kommunala analyser, tagit fram effektivitetsnyckeltal baserade på resurs respektive kvalitet. Med hjälp av dessa index kan kommuner analysera sitt eget läge och jämföra sig med andra. En effektiv verksamhet gör att medborgarna får bästa möjliga verksamhet och service till lägsta möjliga kostnad. Effektivisering är inte lika med besparing eller nedskärning, en besparing som medför försämrad verksamhet är ingen effektivisering utan bara just en besparing. En besparing kan innebära effektivisering, om verksamhetens kvalitet inte påverkas negativt. Om verksamhetens omfattning eller kvalitet ökar, och kostnaden är oförändrad, så är det en effektivisering men ingen besparing.

Resursindex består av strukturerad kostnad per barn/elev, där Alingsås kommun ligger bland de lägsta kommunerna i Sverige både för förskola och grundskola F-9. Kvalitetsindex för förskola baseras på andel personal med förskollärlärolegitimation i kommunal förskola, andel barn 1-5 år i kommunen inskrivna i förskolan och personaltäthet i kommunal förskola. Index för grundskola baseras på avvikelse från modellberäknat värde för meritvärde, andel elever som når målen i alla ämnen och behöriga till yrkesprogram, samt ett elevenkårsindex. Nyckeltalen avser kommunal verksamhet.

2.2. Jämförelsegrupper

Genom jämförelse med kommuner med liknande förutsättningar kan en kommun få en uppfattning om var eventuella effektiviseringar kan genomföras. Liknande kommuner är en jämförelsegrupp med sju kommuner som strukturellt liknar den kommun som är i fokus. Beräkning av vilka kommuner som räknas som liknande kommuner baseras till största delen på referenskostnaden (70 procent) men också på invånarantal (30 procent). Referenskostnaden bygger på kostnadsutjämnningen och indikerar vad respektive verksamhet borde kosta, enligt kostnadsutjämnningssystemet, om kommunen bedriver verksamheten med genomsnittlig ambitionsnivå och effektivitet. De kommuner som ligger närmast varandra vad gäller förväntad kostnad för en verksamhet och invånarantal bildar en jämförelsegrupp. Jämförelse med liknande kommuner är därför framförallt relevant för kostnadsjämförelse.

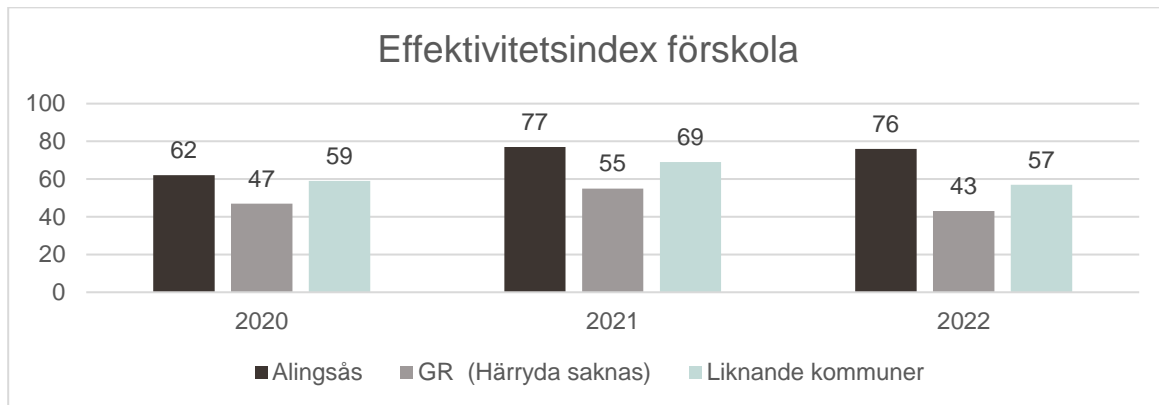
Det är olika kommuner som bedöms som liknande är beroende på vilket verksamhetsområde som nyckeltalen rör. För förskolan är de liknande kommunerna Borlänge, Falköping, Katrineholm, Lidingö, Strängnäs, Trelleborg och Vänersborg. För grundskola och anpassad grundskola är de liknande kommunerna Enköping, Falköping, Kungälv, Landskrona, Mark, Nässjö och Strängnäs. Jämförelsekommunerna varierar över tid beroende på hur utvecklingen ser ut i kommunen (ändras referenskostnaden så ändras även de liknande kommunerna). De liknande kommunerna som används i analyserna avser år 2022.

I kostnadsjämförelsen jämförs Alingsås kommun även med riket och kommunerna i Göteborgsregionen. I Göteborgsregionen ingår Ale, Alingsås, Göteborg, Härryda, Kungsbacka, Kungälv, Lerum, Lilla Edet, Mölndal, Partille, Stenungssund, Tjörn och Öckerö.

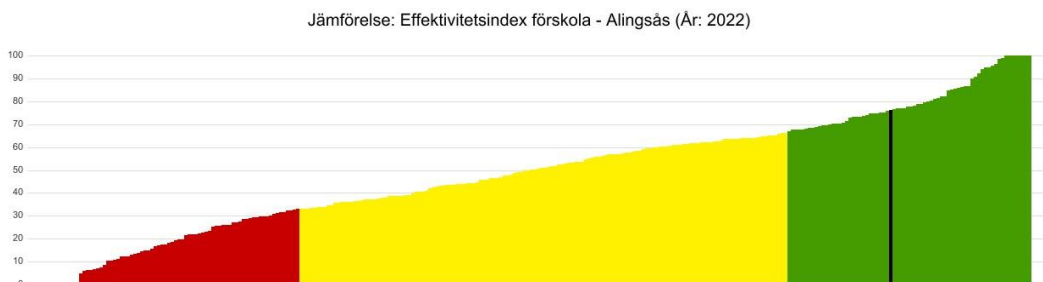
2.3. Nyckeltal Förskola

Verksamhet förskola är en av Barn- och ungdomsnämndens största verksamheter. Nyckeltal för jämförelse utgår från effektivitetsindex. Effektivitetsindex är en sammanvägning av kvalitetsindex och resursindex för förskola.

2.3.1 Jämförelse tabeller/diagram

I diagrammet ovan presenteras Alingsås effektivitetsindex för åren 2020–2022 tillsammans med genomsnittligt effektivitetsindex för Göteborgsregionen (GR) och liknande kommuner. I figuren nedan redovisas samtliga kommuner utifrån effektivitetsindex. Det gröna fältet visar de 25 procent mest effektiva kommunerna och det röda fältet den fjärdedelen av kommunerna med lägst effektivitetsindex. Det svarta strecket visar Alingsås kommun.

2.3.2 Jämförelseanalys

Alingsås kommun har ett högt effektivitetsindex vad gäller förskola vilket innebär att för den resursen som Alingsås kommun har nås förhållandevis hög kvalitet.

Kvalitetsindex i förskolan baseras på andel personal med förskollärlärolegitimation i kommunal förskola, andel barn 1-5 år i kommunen inskrivna i förskolan och personaltäthet i kommunal förskola. Alingsås kommun har jämförelsevis höga värden för dessa indikatorer.

Resursindex i förskolan baseras på kostnad per inskrivet barn i kommunal förskola och nettokostnadsavvikelsen för förskola. Förskolans totala kostnad per barn fördelas i lokalkostnader och personalkostnader. För förskola är det lokalkostnad per barn som är högre jämfört med liknande kommuner med ett högre effektivitetsindex än Alingsås kommun, se tabell nedan.

Förskola	Effektivitetsindex	Kvalitetsindex	Resursindex	Kostnad (kr) för lokaler*
Vänersborg (liknande)	95	78	82	23 590 kr
Lerum (GR)	80	54	89	22 599 kr
Alingsås	76	72	67	29 576 kr

*Bruttokostnad lokaler kommunal förskola, kr/inskrivet barn

Förskolan finansieras i huvudsak av kommunbidrag men till del av statsbidrag och föräldrabidrag. Från och med höstterminen det år då ett barn fyller tre år får avgiften för en plats i förskolan bara avse den del av verksamheten som överstiger 525 timmar om året vilket motsvarar 16,8 procent av verksamhetens öppettider. Avdraget för allmän förskola är i Alingsås kommun 30,5 procent. Maxtaxa för förskola regleras i förordning för maxtaxa (SFS 2001:160) där den högsta totalkostnaden anges. Hur stor del kommunen reducerar avgiften med för allmän förskola är upp till varje kommun att besluta om. I Göteborgsregionens kommuner skiljer sig avdraget för allmän förskola mellan kommunerna. Den totala avgiften, regleras av maxtaxan, hur stora avdrag som kommunerna gör rör sig mellan 15 procent till 33 procent. I jämförelse med kommuner inom GR har Alingsås kommun således en lägre finansieringsgrad av förskola utifrån avdrag för allmän förskola. Förvaltningen identifierar här en förflyttning med möjlighet till ökad intäkt.

2.3.3 Möjlig förflyttning

Möjlighet	Beskrivning	Genomförbarhet	Kategori	Besparings möjlighet, tkr
Minska nyckeltal 1	Ökad intäkt till förskola genom förändrat avdrag för allmän förskola	Kort sikt, inför år 2025	Beslut om avgift fattas av kommunfullmäktige	1 000 tkr per budgetår
Säkra nyckeltal 1	Anpassning av lokaler i relation till verksamhetens behov och förutsättningar inom förvaltning	Vidare utökad utredning	Förändrad förskol- och skolorganisation	Motverka ökade kostnader
Säkra nyckeltal 1	Säkerställa och balansera lokalkapacitet i relation till barnprognos	Vidare utredning	Förändrad förskol- och skolorganisation	Motverka ökade kostnader

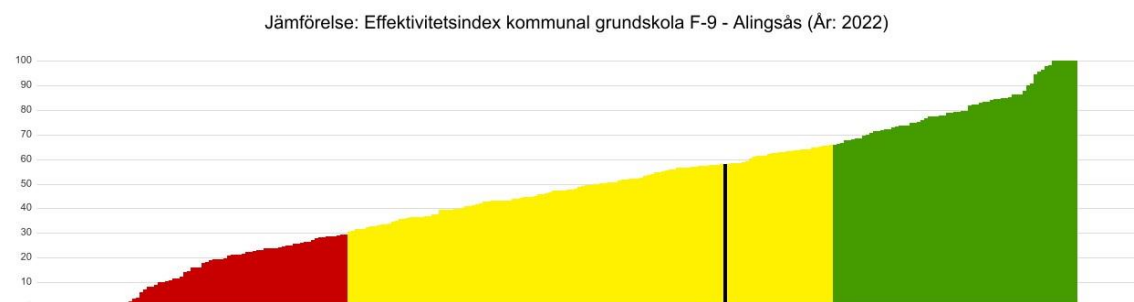
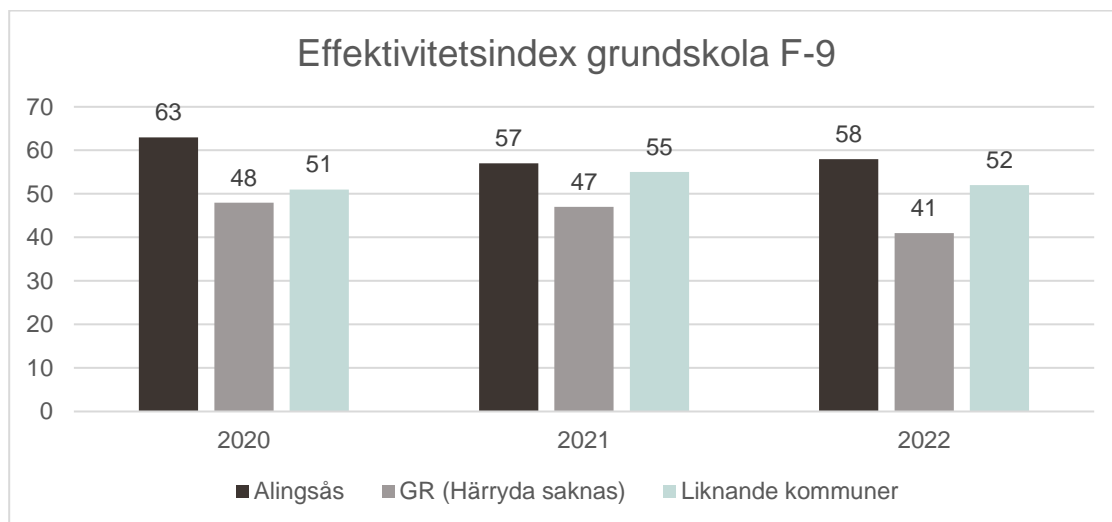
2.4. Nyckeltal skola

Nyckeltal för jämförelse av grundskola består i huvudsak av effektivitetsindex för grundskola F-9. För fritidshem och anpassad grundskola saknas effektivitetsindex varför endast totalkostnad per elev redovisas.

2.4.1 Jämförelse tabeller/diagram

I diagrammen nedan presenteras Alingsås effektivitetsindex för åren 2020–2022 tillsammans med genomsnittligt effektivitetsindex för Göteborgsregionen (GR) och liknande kommuner. I figuren som följer redovisas samtliga kommuner. Det gröna fältet visar de 25 procent av kommunerna som har högst värden och det röda fältet den fjärdedelen av kommunerna med lägst. Det svarta strecket visar Alingsås kommun.

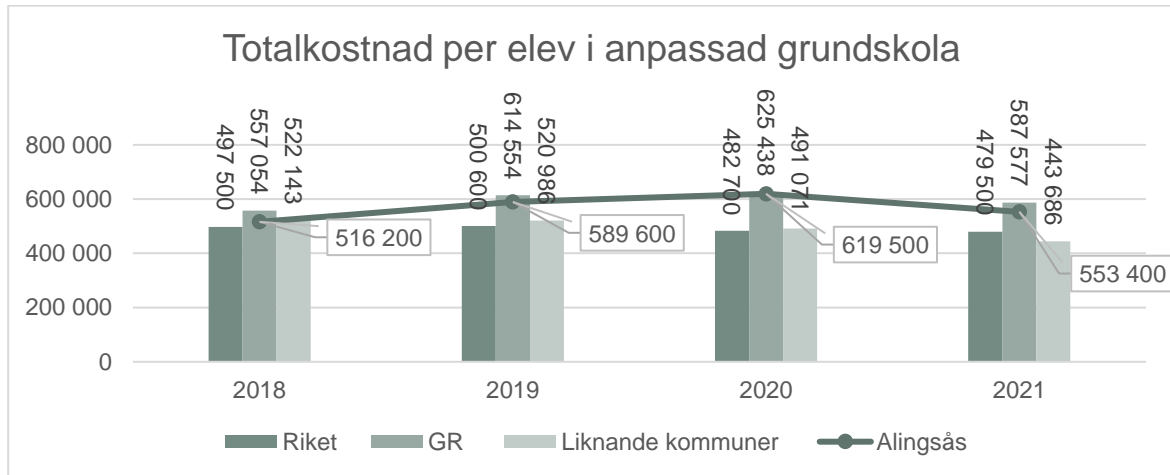
Grundskola F-9

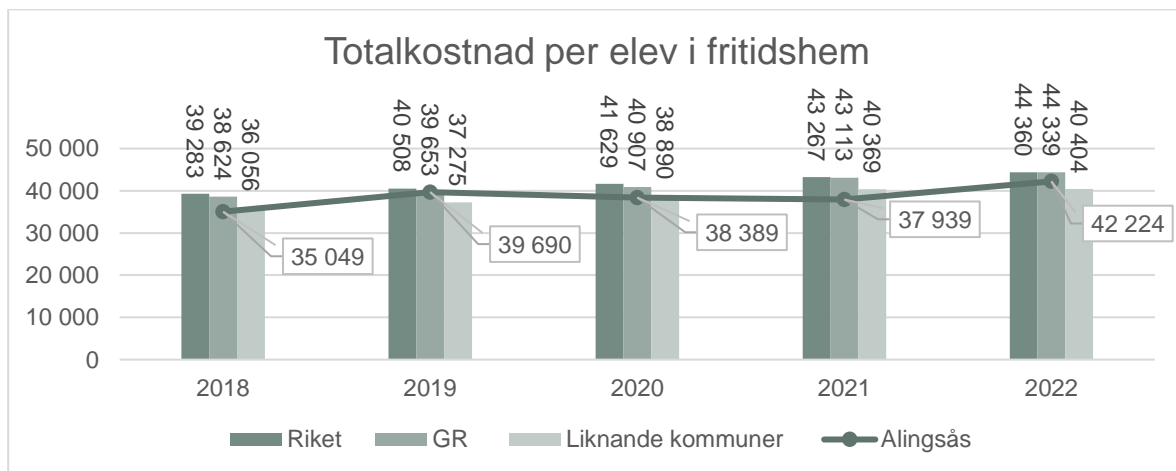

I figurerna nedan visas Alingsås kostnadsutveckling i jämförelse med riket, GR och liknande kommuner för anpassad grundskola och fritidshem.

Anpassad grundskola

Fritidshem

Kostnad kommunalt fritidshem, kr/inskrivet barn - Alingsås (År: 2022)

2.4.2 Jämförelseanalys

Effektivitetsindex är en sammanvägning av kvalitetsindex och resursindex för kommunal grundskola. Alingsås kommun har högt effektivitetsindex vad gäller grundskola vilket innebär att för den resursen som Alingsås kommun har nås förhållandevis hög kvalitet. Alingsås kommun ligger bland de kommuner i Sverige som har lägst totalkostnad liksom undervisningskostnad för kommunal grundskola åk 1-9.

Vid analys av kvalitetsindex konstateras höga jämförelsevärden för elevernas meritvärde liksom svar i elevenkät. Andel elever som når målen i alla ämnen ligger något under riksnittet och andel behöriga elever till yrkesprogram är högre än riksgenomsnittet. Det är framförallt genom förflyttningar med en ökad andel elever som når målen i alla ämnen och andel behöriga elever till yrkesprogram som kvalitetsindexet kan höjas.

Kostnader anpassad grundskola är i nivå med övriga kommuner inom GR men det kan konstateras att kostnaderna är högre för såväl liknande kommuner som genomsnittet i riket.

Det är svårt att dra generella slutsatser kring effektivitet och resursutnyttjande för fritidshemmet då förutsättningarna för fritidshemmet verksamhet och kostnader är tätt sammankopplad med övrig skolverksamhet. Hur kostnader fördelas mellan förskoleklass, grundskola/anpassad grundskola och fritidshem varierar mellan kommunerna. Totalkostnad för fritidshem i Alingsås ligger något längre än riksgenomsnittet. Flera faktorer samspelar vad gäller fritidshemmet kostnader men det faktum att andelen behöriga och legitimerade lärare på fritidshemmet är lägre än riksgenomsnittet kan vara en del av de lägre kostnaderna.

Den fördjupade analysen av totalkostnaderna för grundskola i relation till andra kommuner beskrivs i punkterna nedan. Analysen är utifrån kostnader för grundskola men påverkar totalkostnaden för övriga verksamheter inom skolan.

- **Undervisningskostnaden** per elev har minskat i Alingsås kommun mellan 2021 och 2022 men har ökat i jämförelsegrupperna. Alingsås kommun har en i jämförelse låg kostnad för undervisning.
- **Måltidskostnaderna** är låga och har minskat mer än jämförelsegrupperna mellan 2021 och 2022 på grund av nytt kostavtal som började gälla från och med januari 2022.
- **Övriga kostnader** är låga men har ökat något över tid.
- För **elevhälsa** är kostnaderna per elev för Alingsås kommun låga i jämförelse med såväl riket, GR som liknande kommuner. Kostnaderna för Alingsås kommun har ökat något och ökningen är högre än riket men lägre än GR.
- Kostnad för **lärverktyg** inom grundskola 1-9 har ökat över tid och Alingsås kommun ligger högre än riket och GR men i stort sett lika som liknande kommuner.
- **Lokalkostnad** per elev är högre än för jämförelsegrupperna och har ökat mer i Alingsås kommun mellan 2021 och 2022 än riket, GR och liknande kommuner.

I analysen av Alingsås kommuns effektivitetsindex i relation till liknande kommuner kan det konstateras att de kommunen som har högre effektivitetsindex framför allt har det till följd av att de har lägre lokalkostnader än Alingsås, se tabell nedan.

Grundskola	Effektivitetsindex	Kvalitetsindex	Resursindex	Kostnad (kr) för lokaler*
Enköping (liknande)	77	63	78	21 729 kr
Kungälv (liknande, GR)	79	53	90	16 922 kr
Falköping (liknande)	61	40	79	16 911 kr
Alingsås	58	52	63	22 299 kr

*Kostnad för lokaler i kommunal grundskola F-9, kr/elev (Detta nyckeltal ingår i resursindex)

En annan kostnadspost för kommunal grundskola 1-9 är **lärverktyg**, mätt i kr/elev. Lärverktyg ingår inte i effektivitetsindex för F-9. Med anledning av pågående debatt såväl lokalt som nationell jämför förvaltningen belopp per elev utifrån samma princip som lokalkostnaden per elev. Beloppet för Alingsås kommun är 6 198 kr per elev. I jämförelse med liknande kommuner har Alingsås kommun högre kostnad per elev jämfört med kommunerna Kungälv och Falköping och lägre kostnad för lärverktyg per elev i jämförelse Enköping kommun.

2.4.3 Möjlig förflyttning

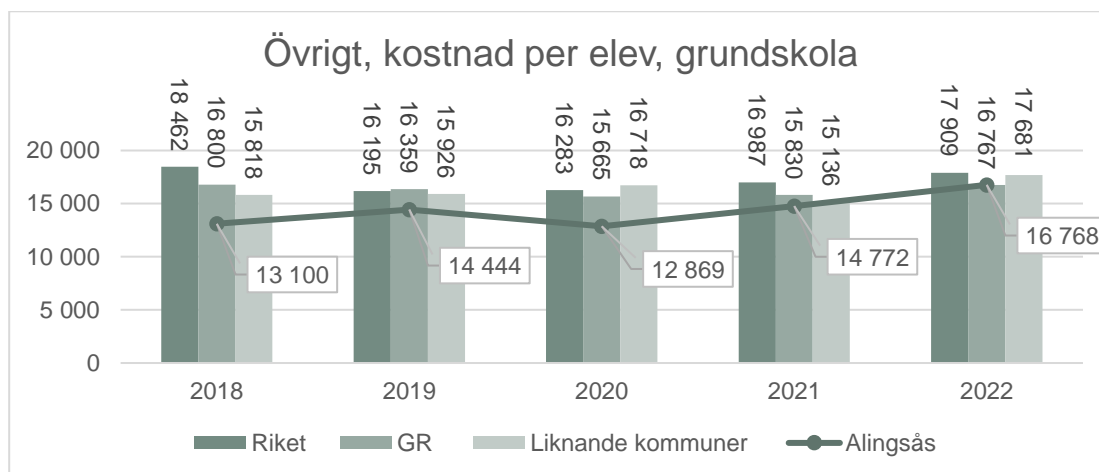
Möjlighet	Beskrivning	Genomförbarhet	Kategori	Besparingsmöjlighet, tkr
Minska nyckeltal 2	Lägre IT-kostnader genom förändring av antal lärverktyg	Vidare lokal utredning	Förändrad organisation/ arbetssätt	500 tkr per budgetår
Säkra nyckeltal 2	Anpassning av lokaler i relation till verksamhetens behov och förutsättningar inom förvaltning	Vidare utökad utredning	Förändrad förskol- och skolorganisation	Motverka ökade kostnader
Säkra nyckeltal 2	Säkerställa och balansera lokalkapacitet i förhållande till elevprognos	Vidare utredning	Förändrad förskol- och skolorganisation	Motverka ökade kostnader

2.5. Nyckeltal övriga verksamheter

Nyckeltal för övriga verksamheter består av icke lagstadgad verksamhet samt verksamhetsövergripande processer och processer av mer administrativ karaktär.

2.5.1 Jämförelse tabeller/diagram

Det är svårt att fånga övriga processer och verksamhetsdelar i jämförbara nyckeltal för genomlysningens syfte. Ett möjligt nyckeltal som kan ge en fingervisning om kostnader för delar av övriga verksamheten är Övrigt, kostnad per elev. Motsvarande nyckeltal med kostnad för övrigt per barn i förskola saknas varför nyckeltalet inte ger en fullständig bild. Nyckeltalet visar kostnader som inte redovisas inom andra kostnadsposter (såsom undervisning, elevhälsa, lärverktyg, lokaler). I övrigt redovisas kostnader för barn- och ungdomskontoret/motsvarande och som fördelas på olika verksamhetsformer, administration, skolläring, SYV, elevförsäkringar, elevassistenter, talpedagoger, skolvårdar och utvecklingsarbete och kompetensutveckling.

2.5.2 Jämförelseanalys

I jämförelsen med kostnader för övrigt per elev inom grundskola kan det konstateras att Alingsås kommun har lägre kostnader än såväl riket, GR som liknande kommuner. En ökning har skett över tid för såväl Alingsås som övriga jämförelsegrupper där Alingsås har närmat sig genomsnittet för GR.

Slutsatser till följd av ovan jämförelse ska göras med försiktighet viktigt att notera att kostnaderna inte är anmärkningsvärt höga.

2.5.3 Möjlig förflyttning

Möjlighet	Beskrivning	Genomförbarhet	Kategori	Besparingsmöjlighet, tkr
Minska nyckeltal 3	Minskat utbud av dygnetruntomsvorg	Vidare utökad utredning	Förändrad organisation	500 – 1 000 tkr per budgetår
Minska nyckeltal 3	Minskat utbud av Öppen förskola	Kort sikt, inför år 2025	Förändrad organisation	300 – 600 tkr per budgetår
Säkra nyckeltal 3	Samnyttjande av lokaler inom kommunen	Vidare utökad utredning	Förändrad organisation	Motverka ökade kostnader
Säkra nyckeltal 3	Personalplanering och timvikarier	Fortsatt lokal utredning	Förändrad organisation	Motverka ökade kostnader
Säkra nyckeltal 3	Samåkning skoltaxi	Fortsatt lokal utredning	Tydliggörande av roller och ansvar	Motverka ökade kostnader
Säkra nyckeltal 3	Inköpsorganisation	Vidare lokal utredning	Tydliggörande av roller och ansvar	Motverka ökade kostnader
Säkra nyckeltal 3	Process ekonomi	Fortsatt lokal utredning	Tydliggörande av roller och ansvar	Motverka ökade kostnader
Säkra nyckeltal 3	Automatisering och AI	Fortsatt lokal utredning	Förändrad organisation/arbetsätt	Motverka ökade kostnader

3. Analys av förändringsutrymme

Verksamheterna förskola och grundskola F-9 är Barn- och ungdomsnämndens största verksamheter och utgör stora delar av förvaltningens kärnuppdrag. Alingsås kommun har en hög effektivitet, baserat på effektivitetsindex, vad gäller både förskola och grundskola F-9. Det innebär att för den resursen som Alingsås kommun har nås förhållandevis hög kvalitet. Utifrån en förhållandevis hög effektivitet har förvaltningen i huvudsak identifierat möjliga åtgärder på lång sikt.

3.1. Möjlig förflyttning kort sikt

Högre finansieringsgrad allmän förskola. Förvaltningen har identifierat förändringsutrymme utifrån att avdraget för allmän förskola är 30,5 procent i Alingsås kommun vilket är högre i jämförelse med kommuner inom GR. Alingsås kommun har således en lägre finansieringsgrad av förskola utifrån avdrag för allmän förskola. Förvaltningen identifierar här en förflyttning med möjlighet till ökad intäkt. Genom en förändring av finansieringsgraden av allmän förskola beräknas den ökade intäkten uppgå till ca 1 000 tkr per budgetår. Beslut om förändring av taxor fattas av kommunfullmäktige.

Minskat utbud av öppen förskola. Det finns ett visst förändringsutrymme vad gäller öppen förskola då verksamheten inte är lagstadgad. Genom att inte ha kvar öppen förskola i Hemsjö och minska öppettider och/eller att inte ha kvar öppen förskola i Noltorp. Genom att minska utbudet enligt ovan kan kostnaden för öppen förskola minska med ca 300-600 tkr per budgetår.

Öppen förskola har ett brett uppdrag och verksamheten sker i huvudsak i samverkan med andra förvaltningar och region. Förändring av verksamheten bör därför ske i dialog och samverkan med övriga inblandade aktörer. 2024 har förvaltningen ingått ett samverkansavtal med Västra Götalandsregionen (VGR) och Socialförvaltningen om Familjecentral i Sollebrunn och därmed finns inte öppna förskolan i Sollebrunn med som förslag till möjlig ekonomisk besparing.

3.2. Möjliga förflyttningar lång sikt

Minskat utbud för dygnetruntomsorg. Enligt lagstiftning är det inte reglerat mellan vilka klockslag en förskola måste hålla öppet. Förskola ska erbjudas i den omfattning som behövs med hänsyn till föräldrarnas förvärvsarbete eller studier eller om barnet har ett eget behov på grund av familjens situation i övrigt. Kommunen ska också sträva efter att erbjuda omsorg för barn under tid då förskola inte erbjuds. Denna verksamhet kräver en kostsam bemanning i förhållande till behoven och antalet barn. Förvaltningen ser därför behov av att lyfta frågan om möjlighet för att samlokalisera verksamheten med annan förvaltning som har verksamhet

med bemanning dygnet runt. Genom att minska utbudet kan kostnaden för dygnetruntomsorg att minska med ca 500-1 000 tkr per budgetår beroende på utformning.

Lägre IT-kostnader. Alingsås kommuns elever har ett personligt lärverktyg från årskurs 3. Införande av personligt lärverktyg från årskurs 3 genomfördes utifrån tidigare inriktning från Skolverket om införande av digitala Nationella prov i årskurs 3, 6 och 9. Regeringen har avisat att de kommer att föreslå att de nationella proven i årskurs 3 inte ska bli digitala. Eftersom kommunen leasar digitala lärverktyg kommer en mindre utredning behöva genomföras för att se över när i tid som kostnaderna kan minska. Utgångspunkten för en sådan vidare utredning är att personliga lärverktyg skulle införas först från åk 4. I en utredning av frågan behöver också kraven vad gäller digitalisering inom Skolväsendet beaktas liksom Alingsås kommuns digitala målbild. IT-enheten och Barn- och ungdomsförvaltningen samarbetar kring leasingavtalen. En förändring där personliga digitala lärverktyg införs från årskurs 4 istället för årskurs 3 finns möjlighet till att minska kostnaderna med ca 500 tkr.

Samnyttjande av lokaler inom förvaltningen. Barn- och ungdomsnämnden beslutade 2019-11-26 §106 om Vision för framtida skolorganisation och gav förvaltningen i uppdrag att ta fram förslag till framtida skolorganisation i respektive delområde; Kommundel Bjärke, Kommundel Långared, Alingsås södra kommunedel, Förskolor i centralorten, F-6-skolor i centralorten och 7–9-skolor i centralorten. Långsiktigt arbete pågår utifrån visionen tillsammans med planering utifrån behov och kapacitet i relation till nybyggnation. Ett effektivt lokalnyttjande ökar användbarheten och förutsättningarna beskriver graden för att lokalerna ska användas optimalt under hela dagen/dygnet. Barn- och ungdomsförvaltningen behöver anpassa förskol- och skolorganisation kontinuerligt i relation till prognoser för barn/elever liksom aktuell lokalkapacitet. I kommande om- och nybyggnationer bör ett större samnyttjande av lokaler inom förvaltningen, men även mellan olika förvaltningar inom kommunen, ske. Genom att se över hur förvaltningen nyttjar lokaler och göra anpassningar för att möta krav på ändamålsenliga lokaler kan kostnadsökningar motverkas.

Lokalkapacitet i relation till barn- och elevprognoser. Barn- och ungdomsförvaltningen följer kontinuerligt prognoser för barn/elever i förhållande till aktuell lokalkapacitet. Förvaltningen behöver se över hur lokalkostnader per barn och elev kan minska och samtidigt nå kraven på ändamålsenliga förskol- och skollokaler. Förvaltningen kan idag konstatera en överkapacitet vad gäller förskoleplatser i tätorten. Utredning av lokalkapacitet och förskol- och skolorganisation behöver ta hänsyn till barn- och elevprognoser och organisering inom befintlig lokalyta. Placering av förskolor och skolor behöver vara i förhållande till kommunens geografiska utseende, barn och elevers rätt till närhet till förskola och skola samt strävan efter allsidig social sammansättning. Förvaltningen kommer tillsammans med Alingsåshem att jämföra hyra per kvm med andra jämförbara kommuner.

Personalplanering och timvikarier. Förvaltningen arbetar med att säkerställa organisation per enhet utifrån en hållbar organisation. Målet är en hög grundbemanning så att behovet av vikarier minskar. En del i arbetet är också att planera ordinarie personals schema utifrån barnens vistelsetider. Genom aktivt arbete med schemaläggning, vikariehantering och grundbemanning kan kostnadsökningar motverkas.

Samåkning skoltaxi. Förvaltningen ser över ökad möjlighet till samåkning men hänsyn till såväl ekonomi som miljö. Redan nu finns en organisation där skoltaxi har bestämda tider, liksom kollektivtrafik, som ställer krav på samordning i start- och sluttider för skolorna. Genom att tydliggöra roller och ansvar kan kostnadsökningar motverkas.

Inköpsorganisation. Förvaltningen kommer att se över nuläge och arbeta fram en modell för att säkerställa kompetens för de som är beställare. Detta är ett arbete som kommer att göras i kommunen som helhet. Genom att tydliggöra roller och ansvar kan kostnadsökningar motverkas.

Process ekonomi. Att utveckla processerna kring ekonomi när det gäller budget- och prognosarbete är ett pågående arbete. Det handlar om att tydliggöra hela budgetprocessen samt roller och ansvar i varje delprocess. Utvecklingen ska leda till en ökad tydlighet samt att chefer i alla nivåer får stöd och ges förutsättningar avseende ekonomi, personal och verksamhet. Genom att tydliggöra roller och ansvar kan kostnadsökningar motverkas.

Automatisering och AI. Kommuner och regioner har möjlighet att delegera beslutfattande till en automatiserad beslutfunktion. Detta innebär att det finns ett tekniskt system för att hantera ärendetypen i fråga. Alingsås kommun automatiserar flera processer och det finns möjlighet till fler. Barn- och ungdomsförvaltningen ser över i varje enskild process om ärendet lämpar sig för automatiserade beslut eller ej. På motsvarande sätt ser förvaltningen över processer där användning av AI kan ge ökad kvalitet och service. Genom att förändra organisation och arbetssätt kan kostnadsökningar motverkas och kvalitet höjas.